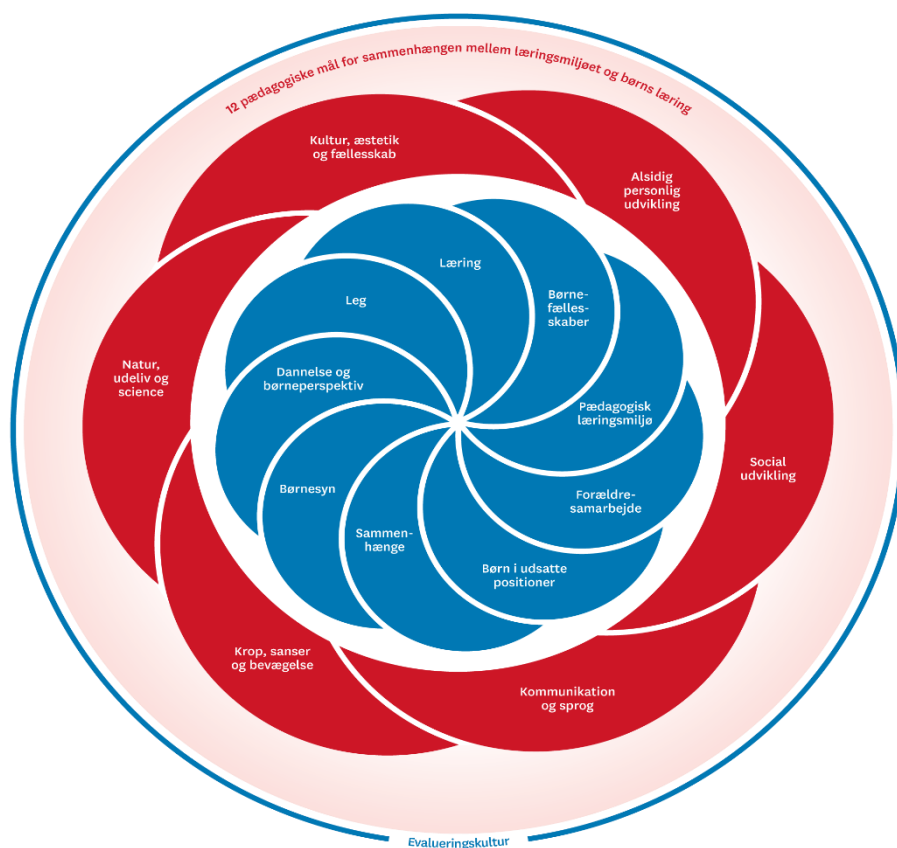

Den styrkede læreplan, Elverhøj.

Højvangen ligger i et kønt område på "toppen" af Skanderborg med grønne arealer og god udsigt. Elverhøj ligger i et boligområde med både blokker, rækkehuse samt villaer, der er mange institutioner, indkøbsmuligheder, uddannelsessteder, fritidstilbud og skole tæt på.

I Elverhøj byder vi på glade børn, kompetent personale samt skønne omgivelser. Lokalområdet bliver brugt til at gå på opdagelse i, til at lege og tumle i samt til at lære at kende som børnehavebarn, inden man starter i skole. Distriktsskolen er Niels Ebbesen Skolen, men vi modtager også børn fra en del andre skoledistrikter.

Vi har børn fra forskellig kultur/lande, så der er en bred vifte af mangfoldighed hos os.

Elverhøjs struktur:

Vi har med udgangspunkt i børnenes nærmeste udviklingszone, NUZO. Valgt at opbygge vores institution således, at vi ser på, hvornår det enkelte barn er klar til at klare de nye sammenhænge der er i vores struktur. Fælles for alle trinene er, at der arbejdes ud fra den nye styrkede læreplan:

Når børnene får plads i Elverhøj, starter de op i Vuggestuen, på enten Blomsten eller Bladet. De to grupper arbejder tæt sammen, dog har børnene fast tilhørsforhold på den ene stue samt til personalet på denne stue.

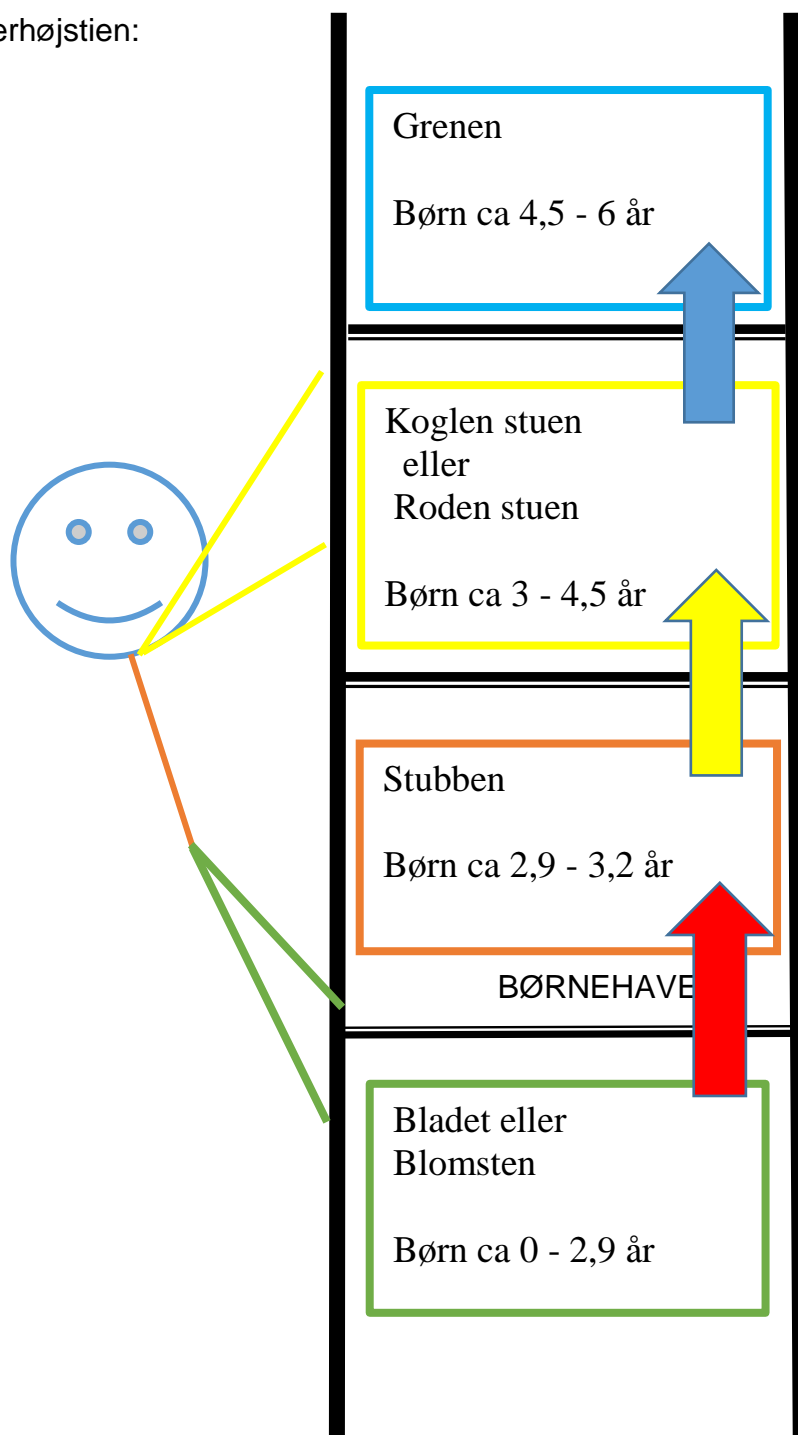
Når børnene nærmer sig de 2,9 år og børnehavelivet står på spring. Starter børnene op inde på Stubben. I tiden op til, vil børnene komme på besøg i børnehaven, så det enkelte barn får set hvor og hvilke voksne det kommer over til. Vi har valgt at have Stubben som en lille indkøringsgruppe, hvor børnene lærer hvad det vil sige at gå i børnehave, inden de skal ud i de store grupper.

Når det enkelte barn er klar til nye udfordringer, set ud fra barnets udviklingszone.

Fortsætter barnet trinnet højere op ad Elverhøjstigen og ind på enten Roden- eller Koglen stuen.

Det sidste trin på stigen er Grenen. I tiden frem til skolestart vil der være fokus på blandt andet sammenhængen mellem børnehave og Skole samt SFO. Derfor vil vi have et tæt samarbejde med både Mallinggård SFO og Niels Ebbesens skolen.

Elverhøjstien:

Vuggestuen

Formål:

Alsidig personlig udvikling

Pædagogiske mål:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Pædagogiske handlinger:

- At barnet udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder
- At barnet får tillid til egne potentialer
- At samspil og relation mellem børn og det pædagogiske personale samt børn imellem understøttes af det pædagogiske læringsmiljø
- At barnet udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber
- At barnet føler sig værdsat og anerkendt og derved får styrket sit selvværd og sin selvtillid.
- Vi arbejder ud fra en anerkendende pædagogik og for gode og tillidsfulde relationer mellem børn og voksne
- Vi arbejder med tryghed og trivsel gennem rutiner og genkendelighed
- Vi guider barnet – både i leg og i hverdagens små rutiner

Social udvikling

Pædagogiske mål:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Pædagogiske handlinger:

Vi skaber overskuelige rammer for børnenes leg samt giver plads til børns selvorganiseret leg.

- At barnet skaber relationer til andre børn samt det pædagogiske personale
- At barnet føler sig som en del af gruppen og fællesskabet
- At barnet begynder at udvise empati og forståelse for de sociale spilleregler
- Vi skaber overskuelige rammer for børnenes leg samt giver plads til børns selvorganiserede leg.
- Vi sætter os selv i spil i legen og guider, hvor der er behov.
- Vi støtter barnet i at øve sig i at dele og vente på tur.

Kommunikation og sprog

Der er fokus på den sproglige udvikling i forhold til ordforråd. Der sættes ord på lege, daglige aktiviteter mm.

Pædagogiske mål:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Pædagogiske handlinger:

- At barnet udvikler og styrker sit ordforråd, sætningsdannelse og kommunikation
- At barnet udvikler sig aldersvarende sprogligt
- At barnet kan kommunikere både verbalt og nonverbalt

- Vi har fokus på sprog i, alt hvad vi gør, dagligdagens rutiner, samling med fagtesange, højtlesning, rim og remser.
- Vi italesætter barnets følelser, kropssprog og oplevelser
- Vi er opmærksom på vores kropssprog, som er en afgørende del af kommunikationen

Krop, sanser og bevægelse.

Pædagogiske mål:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops-og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Pædagogiske handlinger:

- At skabe bevægelsesglæde
- At styrke grov og finmotorik
- At barnet bliver selvhjulpen
- At styrke barnets sanser
- Vi opmuntrer barnet til at udforske legepladsen, i at gå og løbe, kravle op og ned, rutsje, hoppe, gyng, cykle mm.
- Vi giver barnet mulighed for at udvikle sig sansemotorisk gennem leg i sandkassen og med forskellige overfladeberøringer i form af, vådt/tørt, koldt/varmt, blødt/hårdt mm.
- Indenfor arbejder vi med barnets finmotorik i form af at tegne, klippe, klistre, male, lege med Lego og puslespil mm.
- Vi skaber bevægelsesglæde i form af at lave motorikbaner, det skaber at barnet oplever dets egen kropsmulighed og begrænsninger. Samtidig med at sang, musik og dans giver en god mulighed for at lære sin krop at kende.
- Vi opmuntrer barnet til at blive selvhjulpen ved at guide barnet til af og påklædning, at kunne kravle op og ned på puslebordet, sin stol og i sin krybbe. I spisesituationen guider vi dem til at kunne drikke af koppen, spise med bestik, selv hælde op mm.
- Vi er opmærksomme på barnets motoriske udvikling. Ved at bruge vores NUZO skema, drøfter vi det enkelte barns motoriske udvikling og handler derefter.

Natur, udeliv og science

Børnene skal have mulighed for igennem egne erfaringer, at få kendskab til udeliv og natur. Børnene skal have mulighed for, at undre sig over de små ting i hverdagen. At der er forskel på reglerne og mulighederne for inderum og uderum.

Pædagogiske mål:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

• Pædagogiske handlinger:

- At barnet skærper sine sanser (lugte, føle, høre, se og smage)
- At barnet får mulighed for at undres, opleve og få tilfredsstillet sin nysgerrighed
- At barnet får kendskab til årstiderne og naturen
- Vi stimulerer barnets naturlige nysgerrighed ved at undres sammen med barnet.
- Vi vil sætte aktiviteter i gang hvor barnet kan undersøge og eksperimentere.
- Vi vil bruge det, der er omkring os til at forbinde aktiviteter med årstider, kulde og varme og lignede.
- Vi færdes i nærmiljøet på de omkringliggende legepladser, børnehaven og mallingård skoven.

Kultur, æstetik og fællesskab.

Børnene skal have en fornemmelse for, hvad børnehave kultur er. At der er forskel på hinanden og at vi er fælles omkring det at gå i børnehave. Kammeratskab, fællesskab, fantasi og kreativitet skal have sit udspring igennem leg. Nysgerrighed for de andre børn skal vækkes igennem aktiviteter og lege. Der er fokus på fællesskab, musik og sprogudvikling. Der skabes et fællesskab omkring det at lave noget sammen.

Pædagogiske mål:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Pædagogiske handlinger:

- At barnets nysgerrighed for de andre børn skal vækkes
- At barnet lærer vuggestuens kultur og traditioner at kende
- At kammeratskab, fællesskab, fantasi og kreativitet skal have sit udspring igennem leg.
- Vi arbejder med hverdagens rutiner og kultur: Spisning, samling, toilet/pusle situation.
- Vi arbejder med sang, rytmik og højtlesning.
- Vi holder barnets fødselsdag. Vi holder jul, påske, Sankt hans, fastelav og Halloween.

De mindste børn i børnehaven i Elverhøj

Formål: Leg med fokus på relationerne

Samarbejde mellem og vuggestue og børnehave

De yngste i Børnehaven Elverhøj

Gruppen består af den yngste årgang i børnehaven. De fleste er 2,9 år når de starter i gruppen. Der skabes legerelationer på tværs af husene vuggestue og børnehave. Vi oplever at det giver stor succes at der skabes en sammenhæng mellem de to huse i institutionen. Vi ønsker at fortsætte med dette da det giver god mening i forhold til overgange, relationer mm. Glidende overgang fra vug til Bhv Magisk mandag for de 8 yngste i denne gruppe sammen med de 4 ældste fra vuggestuen. Der er fokus på relationer og tryghed i det at komme i børnehaven. Dagsorden er den samme hver gang, og igennem genkendelsen skabes der tydelighed og tryghed i aktiviteten. En dag om ugen er der musik og sang. Med en musik pædagog der kommer udefra. Der er fokus på fællesskab, musik og sprogudvikling. Der skabes et fællesskab omkring det at lave noget sammen. Lege vil være omdrejningspunkt for gruppes aktiviteter og gruppedannelser. De børn der ikke sover til middag er på legepladsen i middagsstunden. Det enkelte barn skal have dannet fundamentet for, at kunne have et godt børnehave liv.

Alsidig personlig udvikling

Pædagogiske mål:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Pædagogiske handlinger:

At kunne selv, kunne lære ikke at give op og blive udfordret. At børnenes nysgerrighed vækkes for at være deltagende.

- Vi vil sikre, at barnet oplever ro, stabilitet, forudsigelighed, tryghed og omsorg ved at arbejde med genkendelighed gennem hele dagen i form af tydelige rammer og rutiner.
- Støtte børnene i deres identitetsdannelse ('hvem er jeg i verden?') ved b.l.a. at anerkende og sætte ord på egne og andres følelser, intentioner og handlinger.
- Vi vil skabe rammer der understøtter børnenes gåpåmod og succesoplevelser ved at lade børnene gøre flest mulige ting selv og inddrage dem på en legende måde i dagligdagens gøremål, samt at følge børnenes signaler og initiativer og sikre passende voksenhjælp inden for nærmeste udviklingszone.
- Vi vil styrke barnets selvhjulpethed ved at guide barnet – både i leg, rutiner og voksenstyrede aktiviteter, hvor vi, med udgangspunkt i det enkelte barns kompetencer, sikrer passende udfordringer inden for nærmeste udviklingszone.

Social udvikling

Vi vil arbejde på at børnene føler sig som en del af Elverhøj og at de føler sig set og hørt. Tilliden til andre mennesker skal vækkes. De skal vide at de voksne vil dem og at tryghed skabes. Børnene skal lære at agere i en større børnegruppe og sammen med flere voksne end de er vant til fra dagpleje eller vuggestue.

Pædagogiske mål:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Pædagogiske handlinger:

- Vi vil skabe rammer der sikrer, at børnene får mulighed for at udvikle evnen til empati samt at indgå på en god og hensigtsmæssig måde i samspil med andre mennesker. Dette gøres bl.a. ved at tale om børnenes egne og andres følelser, kropssprog, gestik, mimik og intentioner samt guide og vejlede i hensigtsmæssige handlemåder i det sociale samvær.
- Børnene opdeles ofte i mindre grupper for at sikre ro, overblik og overskud til at 'se hinanden' og øve sig i det sociale samspil. Grupperne sammensættes med udgangspunkt i børnenes spor, nærmeste udviklingszone og behov.

Kommunikation og sprog

Der er fokus på den sproglige udvikling i forhold til ordforråd. Der sættes ord på lege, daglige aktiviteter mm.

Vi kan ikke, ikke kommunikere... i alt hvad vi gør og ikke gør er der kommunikation.

Pædagogiske mål:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Pædagogiske handlinger:

- Vi skaber rammer der sikrer, at børnene får mulighed for at udvikle de kommunikative kompetencer, ordforråd, evnen til at fortælle samt at få erfaringer med early literacy. Dette ved at sætte ord på, gentage og udvide, og i form af fælles samlinger, fagtesange, sanglege, eventyr, dialogisk læsning, spil, rim og remser og den gode dialog med mange turtagninger samt leg. Vi øver at have fælles fokuseret opmærksomhed samt fordybelse, som udgangspunkt for udvikling.

Krop, sanser og bevægelse.

Krop og bevægelse skal støttes igennem den legende tilgang og opmuntring. De voksne skal være tydelige og vise vejen. Børnene vil blive udfordret af de små hverdags gøremål i garderoben, til spisning mm.

Pædagogiske mål:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse. Vi arbejder med at skabe varierede og passende rammer for bevægelsesudfordring, hvor børnene får mulighed for at udforske, sanse og opleve kroppens muligheder og begrænsninger. Glæde og velvære ved Krop og bevægelse støttes igennem en legende tilgang og opmuntring med udgangspunkt i nærmeste udviklingszone – i såvel leg, rutiner, voksenstyrede aktiviteter samt dagligdagens gøremål.

Pædagogiske handlinger:

- Vi drejer rundt, triller, cykler, gynger, rutsjer, graver, klatrer, danser, klipper, laver perler, limer, tegner mm., så både fin- og grovmotorik udfordres.
- Vi taler med børnene om kroppen ('hvor mange tæer har vi', hvordan ser man ud, når man fryser' mm.).
- Når børnenes kropsbevidsthed udvikles, styrkes samtidig børnenes selvhjulpethed.

Natur, udeliv og science:

Børnene skal have mulighed for igennem egne erfaringer, at få kendskab til udeliv og natur. Børnene skal have mulighed for, at undre sig over de små ting i hverdagen. At der er forskel på reglerne og mulighederne for inderum og uderum.

Pædagogiske mål:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed. Vi skaber rammer der giver mulighed for kropslig og sansemæssig læring i og om natur og naturfænomener (herunder science). Derigennem forsøger vi at stimulere barnets nysgerrighed ift. natur, udeliv og science (herunder begyndende matematisk opmærksomhed samt årsag, virkning og sammenhænge).

Pædagogiske handlinger:

- Vi snakker om og undres sammen over det vi oplever på eks. Legeplads, gåture og små forsøg (lave eget smør, lavalamper mm.).
- Vi udforsker nærområdet, som tilbyder forskelligartede naturoplevelser og oplevelser med de fire årstider.

Kultur, æstetik og fællesskab.

Børnene skal have en fornemmelse for, hvad børnehave kultur er. At der er forskel på hinanden og at vi er fælles omkring det at gå i børnehave. Kammeratskab, fællesskab, fantasi og kreativitet skal have sit udspring igennem leg. Nysgerrighed for de andre børn skal vækkes igennem aktiviteter og lege. Der er fokus på fællesskab, musik og sprogudvikling. Der skabes et fællesskab omkring det at lave noget sammen.

Pædagogiske mål:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier. Vi tilbyder erfaringer med æstetik, fællesskab og forskellige kulturer:

Pædagogiske handlinger:

- I form af eksempelvis eventyr, bøger, sanglege mm.
- I form af traditioner som jul, påske, fastelavn, Sankt Hans og Halloween.
- Vi fejrer børnenes fødselsdage.
- Kendskab til børnehavens kultur og traditioner, samt børnenes forskellige kulturelle baggrunde (at der er forskel på hinanden og at vi er fælles om at gå i børnehave).
- Kreative aktiviteter, hvor børnene får kendskab til forskellige materialer (male, tegne, lave julegaver, modellervoks, perler mm.)

De mellemste børn i børnehaven I Elverhøj

Formål: Leg med fokus på relationerne

Herunder arbejder vi med de seks læreplanstemaer.

Vi arbejder kontinuerligt med alle seks temaer og kan ikke undlade at berøre temaerne hele tiden i alle former for kontekst. Dermed også sagt at vi ikke arbejder projektorienterede med de seks temaer.

Vi vil integrere kreative, æstetiske processer og naturoplevelser, samt motorisk udfoldelse i udførelsen af aktiviteter med mellemgruppen.

Vi ønsker at børnene lærer hinanden at kende og opdager hinanden. I den forbindelse vil vi lægge vægt på at udvikle relationen børnene i mellem. Dette vil vi bl.a. gøre gennem ture i skoven / nærmiljøet og besøge de andre daginst. i dagtilbudet Højvangen.

Desuden vil vi lægge fokus på udvikling af empati. Vi oplever ofte at konflikterne mellem børnene bunder i at de ikke formår at aflæse hinanden. Vi vil arbejde med Trin for trin.

Derudover forholde os anerkendende til børnenes oplevelser og følelser, og dermed i talesætte hvad der sker i situationer og hvordan handlinger påvirker andre.

Alsidig personlig udvikling

Vi vil udfordre børnene i det omfang børnene oplever at de kan magte opgaven, men hvor det stadig kræver lidt mod. Børnene bliver på den måde udfordret tilpas ifht deres nærmeste udviklingszone og vil få en oplevelse af at kunne klare tingene og magte opgaverne de bliver stillet. Robusthed.

Pædagogiske mål:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Pædagogiske handlinger:

- Vi lader børnene øve sig i at kunne selv, at øve sig i at lære ikke at give op, og at blive udfordret.
- Vi udfordrer børnene i.f.t. deres nærmeste udviklingszone, på det niveau de er på lige nu.
- Vi motiverer børnenes nysgerrighed, så de får mod på at kaste sig ud i nye udfordringer.
- Vi guider barnet, både i leg og hverdagens små rutiner.
- Vi lytter til og taler med barnet. Læser barnets signaler og initiativer, samt hjælper med at sætte ord på barnets egne og andres følelser.
- Vi støtter barnet i at løse mindre konflikter.

Social udvikling

Vi vil arbejde på at alle børnene oplever at de er en del af fællesskabet, Mellemsgruppen og kan identificere sig med at være aktivt deltagende medlem af gruppen. Positionering af det enkelte individ vil være i legen – det er i relationen børnene kan øve sig i at agere og navigere socialt. De voksne vil understøtte og guide. Det er legen som er omdrejningspunktet for Mellemsgruppens aktiviteter.

Pædagogiske mål:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Pædagogiske handlinger:

- Vi sætter ord på barnets egne og andres handlinger og følelser, så de er opmærksomme på disse.
- Vi støtter barnet i at øve sig i at vente på tur, og styrke dem til at lære sociale spilleregler.
- Vi skaber overskuelige rammer, der indbyder til leg og styrker relationerne til de andre børn.
- Vi inspirerer, guider og deltager i legen, så barnet føler sig som en del af gruppen.
- Vi sætter ord på hvad det er man skal for at være en god kammerat, her igennem at respektere og acceptere hinandens forskelligheder.
- Vi er bevidste om, at vi er rollemodeller for børnene.

Kommunikation og sprog

Vi vil have et fokus på læringsmulighederne i kommunikationen og sproget. Børnenes sprog udvikles i dialog og turtagning, som vil være en naturlig del af gruppens aktiviteter, om det er spontane lege, igangsatte vokseninitierede lege eller til måltidet.

Pædagogiske mål:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale

• **Pædagogiske handlinger:**

- Vi fortæller historier, synger og læser højt i bøger, barnet øver sig i at lytte og forstå.
- Vi leger med sproget gennem rim, remser, sanglege og leg, herigennem styrker barnets ordforråd og kommunikation.
- Vi hjælper barnet med at sætte ord på dets tanker og følelser.
- Vi giver barnet korte og tydelige beskeder, og følger op på barnets handling.
- Vi bruger dialogisk læsning som redskab i det pædagogiske arbejde.
- Vi italesætter de ting, handlinger og aktiviteter, som barnet oplever i løbet af dagen.

Krop, sanser og bevægelse.

Den legende tilgang understøtter at vi hele tiden benytter kroppen til bevægelse. Dette være sig finmotorisk, grovmotorisk og sanseligt. Børnene vil opleve at blive udfordret på deres egen kropsbevidsthed når der er aktiviteter. Der vil være kreative tiltag hvor der øves i fin- og grovmotorik, bla når vi skal klippe julepynt til Genbrugsbutikken. Ture i skoven/ nærmiljø eller øvelse i at sidde stille ved modtagelse af kollektive beskeder. Vi vil have fokus på børnenes leg i børnefællesskabet

Pædagogiske mål:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops-og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Pædagogiske handlinger:

- Vi er opmærksomme på børnenes motoriske udvikling, både fin,- og grovmotorisk, og vi udfordrer dem, Vi klippe/klistre, danser, klatre på skrænter, løber, cykler mm.
- Vi øver med børnene til at blive selvhjulpne til af-, - og påklædning, toiletbesøg, vaske hænder mm.
- Vi snakker og synger om kroppen.
- Vi hjælper børnene med at få et naturligt forhold til kroppens dele og kropsbevidsthed.
- Vi motiverer børnene til at føle glæde ved at bruge deres krop.

Natur, udeliv og science

Vi vil have en udforskende tilgang til udeliv og naturen. Der vil være fokus på at udenfor er der "højt til loftet" og dermed udvidede muligheder for fysisk udfoldelse. Vi vil inddrage science i en undersøgende tilgang og blive nysgerrige på processen som går fra det meget konkrete og håndgribelige til det abstrakte og flyvske. Vi vil lave små forsøg på legepladsen med udgangspunkt i deres børneperspektiv. Det pædagogiske personale vil understøtte brobygningen mellem dette.

Pædagogiske mål:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Pædagogiske handlinger:

- Vi færdes i nærmiljøet: legepladsen, skoven og området omkring os. Vi sætter aktiviteter i gang, hvor børnene kan undersøge og søge svar.
- Vi følger børnenes spor, hvad er det de har interesse i og hvad er det, der optager dem.
- Vi laver eksperimenter og science.
- Vi bruger det som er omkring os, til at forbinde årstider, kulde, varme og lignende.

Kultur, æstetik og fællesskab.

Børnene skal have en fornemmelse for, hvad børnehave kultur er. At der er forskel på hinanden og at vi er fælles omkring det at gå i børnehave. Kammeratskab, fællesskab, fantasi og kreativitet skal have sit udspring igennem leg. Nysgerrighed for de andre børn skal vækkes igennem aktiviteter og lege. Der er fokus på fællesskab, musik og sprogudvikling. Der skabes et fællesskab omkring det at lave noget sammen. I gruppeaktiviteter vil vi arbejde med at børnene opnår forståelse for egen og andres kulturelle baggrunde, normer etc. De kulturelle indtryk og udtryk sætter vi bla. fokus på gennem kreative processer og ture. Vi vil forsøge at anspore børnene til nye perspektiver og læring i den skabende og æstetiske proces. Mellemlgruppen deltager i et forløb med de andre fra Dagtilbuddet, Vi besøger Kulturhuset/biblioteket hvor vi bla. ser små korte film omkring venskaber/følelser. Foråret 2021 deltager mellemlgruppen med Dagtilbuddets andre mellemlgrupper i et museums forløb med fokus på at opnå kendskab til den lokale historie i Skanderborg.

Pædagogiske mål:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Pædagogiske handlinger:

- Vi arbejder med sang, rytmik, højtlesning samt diverse kreative aktiviteter. Vi har fokus på musik og motorik.
- Vi går ture i nærmiljøet: nærliggende legepladser og naturområder.
- Vi holder barnets fødselsdag.
- Vi har fokus på traditioner. Vi fejrer jul, påske, fastelavn, Sct. Hans, Halloween mm.
- Vi samarbejder med de forskellige kulturelle instanser i Skanderborg, såsom museum, bibliotek, Renosyd.

De største børn i børnehaven i Elverhøj

Formål: Leg med fokus på relationerne

Herunder arbejder vi med de seks læreplanstemaer.

Vi arbejder kontinuerligt med alle seks temaer og kan ikke undlade at berøre temaerne hele tiden i alle former for kontekst. Dermed også sagt at vi **ikke** arbejder projektorienterede med de seks temaer.

Vi vil integrere kreative, æstetiske processer og naturoplevelser, samt motorisk udfoldelse i udførelsen af aktiviteter med storebørnsgruppen.

Samarbejde i Dagtilbud Højvangen

Legerelationer på tværs af Dagtilbud Højvangen. Vi har oplevet stor succes og værdi af besøgene mellem de fire dagtilbud. Vi ønsker at fortsætte og skrue op for dette, således at legerelationerne på tværs understøttes endnu mere, hvilket er med til at sikre sammenhæng mellem dagtilbud og skole. For at sikre denne sammenhæng yderligere, har vi et tæt samarbejde med den lokale SFO, samt personalet. Vi bruger deres læringsrum både ude og inde. Vi besøger SFO, med deltagelse af SFO personale, sammen med de øvrige kommende skolebørn fra Højvangen. Dette er med til at skabe en

god sammenhæng fra børnehaven til SFO, og det er med til at øge relations mulighederne for det enkelte barn. Vi har også tæt samarbejde med den lokale skole, hvor vi ligeledes har besøgsdage der og hvor børnenes kommende lære også vil komme og besøge børnene i børnehaven.

1. Alsidig personlig udvikling

Vi vil udfordre børnene i det omfang børnene oplever at de kan magte opgaven, men hvor det stadig kræver lidt mod. Børnene bliver på den måde udfordret tilpas ifht deres nærmeste udviklingszone og vil få en oplevelse af at kunne klare tingene og magte opgaverne de bliver stillet. Den alsidige personlig udvikling drejer sig om den stadig udvidelse af barnets erfarings- og deltagelsesmuligheder. Dette forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.

Pædagogiske mål:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Pædagogiske handlinger:

- Vi vil igennem forskellige aktiviteter og lege hjælpe børnene til at lære at være vedholdende og turde tage initiativ.
- Vi vil skabe læringsmiljøer hvor det er muligt at være med på forskellige udviklingszoner. Så børnene bliver udfordret og får lyst til at deltage og hjælpe dem med at finde løsningsmuligheder, når tingene driller eller bliver for svære. Dette vil vi gøre ved at strukturere og organisere børnene så de får optimal læring i de grupper de indgår i.
- Vi vil opmuntre børnene til hjælpsomhed samt den gode omgangstone. Dette vil vi gøre ved bla at lave aktiviteter hvor samarbejde er i fokus, vi vil opfordre børnene til at hjælpe hinanden fx via garderobevenner mm.
- Vi vil være undersøgende i forhold til om den pædagogiske praksis skaber unødvendige konflikter og forholde os til om det kræver ændring af praksis.

2. Social udvikling

Vi vil arbejde på at alle børnene oplever at de er en del af fællesskabet i Storebørnsgruppen, at de er aktive og kan identificere sig med at være medlem af

gruppen. Positionering af det enkelte individ vil være i legen – det er i relationen børnene kan øve sig i at agere og navigere socialt. De voksne vil understøtte og guide. Det er legen som er omdrejningspunktet for Storebørnsgruppens aktiviteter

Pædagogiske mål:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Pædagogiske handlinger:

- Vi vil arbejde på at Børnene føler sig klar til at skulle videre til børnehaveklassen.
- Vi har fokus på den positive tilgang, vise empati og det at være en god kammerat.
- Vi vil hjælpe børnene til at blive mere nysgerrige på hinanden og derved have lyst til at indgå i flere legefællesskaber, hvor de kan være med til at bidrage værdifuldt.
- Vi ud fra principperne om anerkendende pædagogik, samt fokus på den positive tilgang og empati. Møde børnene med respekt og derved hjælpe børnene til at kunne give plads til hinanden og hinandens forskelligheder i legene.
- Vi støtter børnene i konfliktløsning og giver dem redskaber til selv at kunne løse mindre konflikter.
- Vi vil igennem forskellige aktiviteter/forløb, med udgangspunkt i børnenes nuzo. Have fokus på demokrati og medindflydelse.
- Vi vil stræbe efter at optræde som gode rollemodeller for børnene.

3. Kommunikation og sprog

Vi vil have et fokus på læringsmulighederne i kommunikationen og sproget. Børnenes sprog udvikles i dialog og turtagning, som vil være en naturlig del af gruppens aktiviteter, om det er spontane lege, igangsatte vokseninitierede lege eller til måltidet.

Børns sprog udvikles blandt andet i dialoger med sproglige rollemodeller, ved at lytte og stille spørgsmål til deres omgivelser. Når børnene eksperimenterer kommunikativt og sprogligt opnår de erfaringer med at aflæse, genskabe og udvikle en passende kommunikation i forskellige fællesskaber og situationer. Det betyder bl.a. det pædagogiske personale skal hjælpe børnene til at indgå i dialoger, hvor der skiftes mellem en tale- og lytte positioner.

Pædagogiske mål:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Pædagogiske handlinger:

- Vi vil lave en sprogvurdering af det enkelte barn inden skolestart. Denne er med til at give et godt billede af barnets sproglige udvikling og hvor der eventuelt skal være et ekstra fokus.
- Vi skal hjælpe børnene til at finde kommunikative strategier der virker for dem.
- Vi støtter barnet i det, at turde komme frem med egne følelser, holdninger og meninger og ud fra det skabe dialog.
- Vi vil skabe pædagogiske læringsmiljøer, hvor det bliver muligt at børnene lærer hvad det vil sige at lytte og være i fokus.
- Vi vil have fokus på rim, rytme og remser samt skriftsproget i hverdagen.
- Vi vil støtte børnene i samtale
- Vi vil anvende dialogisk læsning.

4. Krop, sanser og bevægelse

Den legende tilgang understøtter at vi hele tiden benytter kroppen til bevægelse. Dette være sig finmotorisk, grovmotorisk og sanseligt. Børnene vil opleve at blive udfordret på deres egen kropsbevidsthed når der er aktiviteter. Der vil være kreative tiltag hvor der øves i fin- og grovmotorik. Ture i området eller øvelse i at sidde stille ved modtagelse af kollektive beskeder.

Pædagogiske mål:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops-og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Pædagogiske handlinger:

- Vi vil igennem kropslige udfordrende lege, regellege samt aktiviteter både grov og fin motorisk
- Vi vil igennem kropslige udfordrende aktiviteter og regellege give børnene mulighed for at få stimuleret det vestibulære, kinæstetiske og proprioceptive sansesystem.
- Vi vil skabe et miljø hvor det er muligt at udfordre sin krop både grov og finmotorisk. Det være sig på legepladsen eller ture ud af huset mm
- Vi vil hjælpe børnene til at få en fornemmelse for egen krop og derved skabe tryghed samt fortrolighed til hvad egnen krop kan. Igennem eks høj og lav arousal lege –NUSSA lege.
- Vi gør os didaktiske overvejelser ved planlagte motoriske aktiviteter. Der giver børnene mulighed for selv at eksperimenterer, afprøve, vakle og udvide deres kropslige kompetencer.
- Vi vil igennem pædagogiske aktiviteter, have fokus på vigtigheden i det at kunne lytte og omsætte det man hører til handling

5. Natur, udeliv og science

Vi vil have en udforskende tilgang til udeliv og naturen. Der vil være fokus på at udenfor er der "højt til loftet" og dermed udvidede muligheder for fysisk udfoldelse. Naturen er et rum hvor børnene kan eksperimenterer og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analyse metoder. Men naturen er også grundlag for at arbejde med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.

Vi vil inddrage science i en undersøgende tilgang og blive nysgerrige på processen som går fra det meget konkrete og håndgribelige til det abstrakte og flyvske. Det pædagogiske personale vil understøtte brobygningen mellem dette. I science tilgangen er der fokus på børns begyndende forståelse for lovmæssigheder i naturen, børns medfødte talfornemmelse, fornemmelse for størrelser, former og dermed en begyndende matematisk forståelse.

Pædagogiske mål:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Pædagogiske handlinger:

- Vi vil igennem brug af naturen i nærmiljøet have fokus på det undersøgende samt den matematiske forståelse. Altså fornemmelse for former og mængde mm.
- Vi vil skabe læringsmiljøer hvor vi kan være undersøgende på de forskellige naturfænomener, som lys, luft, magnetisme mm
- Vi vil ud fra børnenes nuzo være nysgerrige på bæredygtighed og ud fra dette skabe et læringsmiljø hvor vi kan være undersøgende sammen med børnene.
- Vi bruger vores uderum meget og lader os inspirere af årstider, vejr mm og viser børnene hvad der er af forskellige lege muligheder i uderummet
- Vi undersøger livet i naturen omkring os. Krible krable forløb mm
- Vi vil være positive for oplevelser i uderummet. Uanset vind og vejr.
- Vi vil fungere som rollemodeller og udvise interesse og nysgerrighed i uderummet. Både verbalt og kropsligt.
- Vi vil være bevidste om vores egen rolle (foran, ved siden af og bagved). Samtidig vil vi fokusere på spontan eller planlagt videndeling. Da viden kan besiddes på forhånd, men den kan også erhverves sammen med børnene.

6. Kultur, Æstetik og fællesskab

I gruppeaktiviteter vil vi arbejde med at børnene opnår forståelse for egen og andres kulturelle baggrunde, normer etc. Vi forsøger at skabe fællesskab med udgangspunkt i eks. børnehavens kultur og traditioner. De kulturelle indtryk og udtryk sætter vi bla. fokus på gennem kreative processer og ture.

Kultur er både en kunstnerisk skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser. Ligesom der er kulturelle værdier som børnene tilegner sig i hverdagslivet. Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børnene møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden

Pædagogiske mål:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Pædagogiske handlinger:

- Vi skal hjælpe børnene igennem traditioner, aktiviteter mm til at turde eksperimentere og deltage.
- Vi arbejder med at skabe en synlig struktur for dagligdagen og dermed genkendelighed.
- Vi skaber aktiviteter ud fra børnenes nuzo, alder og selv etablerede relationer.
- Vi skaber rum hvor børnene får mulighed for at lære at udtrykke sig igennem forskellige kulturelle udtryksformer.
- Vi vil forsøge at anspore børnene til nye perspektiver og læring i den skabende og æstetiske proces.
- Vi anvender i-pad, mikroskop, kamera mm i hverdagens aktiviteter
- Vi vil tilbyde børnene pædagogiske aktiviteter hvor de kan få kendskab til mange forskellige former for materiale: ler, gips, papir, stof, maling, udklædning mm.